

การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยว
เชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1
**Development of Creative Tourism Model in Cultural Attractions in Lower
Central Provinces Cluster 1**

สหภัต อินทรีย์,
วรรณวีร์ บุญคุ้ม และ นรินทร์ สังข์รักษา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

**Sahapat Insee,
Wannawee Boonkoom and Narin Sungrugsa**
Silpakorn University, Thailand
Corresponding Author, E-mail: insee_s@silpakorn.edu

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 2) พัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 และ 3) ทดลองและประเมินรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 จำนวน 400 คน เลือกตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้คือแบบสอบถาม แบบประเมินสภาพกิจกรรมและศักยภาพในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม และแนวทางการสนทนากลุ่ม ทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ โดยให้ประชาชนและนักท่องเที่ยวที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 30 คน เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง ตุลาคม 2565 – มีนาคม 2566 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์เนื้อหา ผลที่ได้จากการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. สภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ผ่านอุทยานประวัติศาสตร์ การเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ เยี่ยมชม ศาสนสถานที่สำคัญ การเลือกซื้อสินค้าในตลาดพื้นเมืองที่พัฒนาจากวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ การแต่งกายพื้นเมือง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อไหว้พระ ไหว้เทพเจ้าในศาลเจ้า หรือการไหว้ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อความเป็นสิริมงคล

* วันที่รับบทความ : 25 พฤษภาคม 2566; วันที่แก้ไขบทความ 31 มิถุนายน 2566; วันที่ตอบรับบทความ : 1 มิถุนายน 2566

2. รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ที่พัฒนาขึ้น คือ FELW2CS MODEL มีองค์ประกอบตามรายละเอียดคือ F: Fun (ความสนุก) E: Experience (ประสบการณ์) L: Learning (การเรียนรู้) W: Wisdom (ภูมิปัญญา) C: Conservation (การอนุรักษ์) C: Creativity (ความคิดสร้างสรรค์) S: Sustainability (ความยั่งยืน) ผ่านการรับรองความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ อยู่ในระดับมาก

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 พบว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด และ ผลจากการประเมินปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 พบว่า FELW2CS MODEL สามารถนำมาใช้ในการท่องเที่ยวได้จริง โดยกิจกรรมมีความคิดสร้างสรรค์ มีความเข้าใจง่าย เสริมสร้างให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของพื้นที่ หากผู้ที่เข้ามาทำกิจกรรมมาในรูปแบบครอบครัวจะส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครอบครัว และเป็นกิจกรรมที่รองรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม

คำสำคัญ: รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์; แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม; กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1

Abstracts

The Development of Creative Tourism Model in Cultural Attractions in Lower Central Provincial Cluster 1 aims to 1) explore tourism activities in cultural attractions in the lower central provincial cluster 1 2) develop the model of creative tourism activities in cultural attractions in the lower central provincial cluster 1 and 3) experiment and evaluate the model of creative tourism activities in cultural attractions in the lower central provincial cluster 1. The method of study is Research and Development. The samples included 400 Thai visitors who have visited cultural attractions in the lower central provincial cluster 1 and were selected with cluster sampling. The research instruments were questionnaires, evaluation forms to assess the activities and capacity in the cultural attractions, a focus group discussion, and an experiment on implementation of the model of creative tourism activities. In the experiment, there were 30 participants including general people and visitors who were interested in joining the activities. The data collection period was between October 2022 – March 2023. Data analysis consists of frequency, mean, standard deviation, content analysis, and SWOT analysis. The results are as follows:

1. Activities in the cultural attractions in the lower central provincial cluster 1 include history learning activities through historical parks; visiting museums and major religious places; shopping for goods in local markets where the activity has developed from lifestyle of the local people; dressing up in local costumes; and taking religious routes to pay respect for Buddha, Chinese gods, and other sacred figures for luck and happiness.

2. Creative tourism activities in the lower central provincial cluster 1 have been developed in the form of the FELW2CS Model. The model title comes from F: Fun, E: Experience, L: Learning, W: Wisdom, C: Conservation, C: Creativity, and S: Sustainability. The title has been approved for its appropriateness at a high level.

3. The result of the experiment on implementation of the model of creative tourism activities in the lower central provincial cluster 1 shows that the appropriateness is at the highest level. Moreover, from the evaluation of the improvement of creative tourism activities in the lower central provincial cluster 1, it is found that the FELW2CS Model is applicable to tourism as the activities are creative and comprehensible. The activities give participants direct experience which local people shared with them. If participants join the activities with their family, strong family bonds will be developed, and the activities also welcome group visitors of all kinds.

Keywords: Creative Tourism Model; Cultural Attraction; Lower Central Provincial Cluster 1

บทนำ

วัฒนธรรมเป็นมรดกที่บรรพบุรุษประดิษฐ์คิดค้น ปฏิบัติสืบทอดกันต่อ ๆ มา ตั้งแต่อดีตกระทั่งถึงยุคปัจจุบัน ได้ผ่านการพัฒนาปรับปรุงให้เหมาะสมกับยุคสมัยต่าง ๆ ที่ผ่านมากการให้ความหมายของวัฒนธรรมอาจมีการกล่าวกว้าง ๆ โดยราชบัณฑิตยสภา (2563 : ออนไลน์) ได้ให้ความหมายว่า “วัฒนธรรม หมายถึง ลักษณะที่แสดงถึงความเจริญงอกงามของสังคม ความเจริญนั้นแสดงออกได้ด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความกลมเกลียวก้าวหน้าของชาติและศีลธรรมอันดีของประชาชนวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่แสดงถึงความเจริญงอกงามทั้งทางจิตใจและทางวัตถุ สิ่งที่แสดงให้เห็นวัฒนธรรมของสังคมมีหลายอย่าง เช่น ความรู้สึกนึกคิดของสมาชิกในสังคม การรู้จักควบคุมอารมณ์โดยเฉพาะเมื่อเกิดความขัดแย้ง มารยาทที่ขัดเกลาเรียบร้อย สุภาพเหมาะสม สอดคล้องตามบริบทของสถานการณ์ ความรู้จักรักษาสีทิวของผู้อื่นและของตน เป็นต้น” ส่วนความหมายของวัฒนธรรมไทย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ให้ความหมายว่า วัฒนธรรม “เป็นแบบอย่างการดำรงชีวิตที่กลุ่มคน (หรือสังคม) ไทยกำหนดขึ้นและยึดถือร่วมกัน ปันประกอบด้วยวัสดุอุปกรณ์ เครื่องใช้ไม้อ้อย ระเบียบกฎเกณฑ์ แบบแผนวิธีการ ความคิด ความเชื่อ ความหมายและคุณค่าที่คนในกลุ่ม (หรือสังคม) ไทยนั้น ร่วมรู้ร่วมรับและร่วมใช้ เพื่อการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มที่มีลักษณะเฉพาะแยกได้จกกลุ่มอื่นนั้น ถ้ากำหนดหมายกลุ่มในสังคมได้ ก็บรรยายลักษณะวัฒนธรรมของกลุ่มหรือสังคมนั้นได้”(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2562 : 1-33)

จากความหมายของวัฒนธรรม ดังกล่าวข้างต้นพอจะกล่าวได้ว่าวัฒนธรรม เป็นสิ่งสำคัญในการสะท้อนอัตลักษณ์ของคนไทย และเอกลักษณ์ของคนไทยในแต่ละพื้นที่หรือเฉพาะพื้นที่ ดังนั้น ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศ ได้นำวัฒนธรรมมาเป็นปัจจัยหลักเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวทั้งจากภายในและภายนอกประเทศ ผ่านแคมเปญ (Campaign) ที่มีการประชาสัมพันธ์จากภาครัฐโดยกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เช่น Amazing ไทยแลนด์, Amazing ไทยเท่, เทศกาลท่องเที่ยวเมืองรอง, เมืองต้องห้ามพลาด เป็น

ต้น ซึ่งการแบ่งประเภทการท่องเที่ยวตามการจัดการตามทีนรินทร์ สังข์รักษา (2559 : 12) เสนอไว้ดังนี้ 1) การท่องเที่ยวแบบประเพณีนิยม 2) การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน 2.1) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ 2.2) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว (2555 : 15) ได้ให้ความหมายว่า การท่องเที่ยวที่ได้นำเอาวัฒนธรรมมาเป็นจุดขายเพื่อดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวอเมริกันและยุโรป ที่ต่างสนใจที่จะเรียนรู้วัฒนธรรม มรดกทางประวัติศาสตร์ เยี่ยมชมงานสถาปัตยกรรมและสัมผัสวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนในประเทศนั้น

จากการที่ประเทศไทยมีการดำเนินการทางเศรษฐกิจในภาคบริการ ที่มีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นตัวขับเคลื่อนที่มีมูลค่าสูงสุดในระบบเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อมของภาคบริการ ซึ่งข้อมูลจากกองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬาได้กล่าวว่า “อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยสร้างรายได้ให้แก่ประเทศเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยนับตั้งแต่ปี 2556 อุตสาหกรรมท่องเที่ยวสร้างรายได้เกินกว่า 1 ล้านล้านบาท มาโดยตลอด ในปี 2561 ประเทศไทยมีรายได้จากการท่องเที่ยว 2.94 ล้านล้านบาท และการเพิ่มขึ้นของจำนวนนักท่องเที่ยวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นนับเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ก่อให้เกิดการจ้างงานและเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นและลดความเหลื่อมล้ำ” (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562 : 4) นอกจากนี้จากสถานการณ์การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและบริการ ตั้งแต่ พ.ศ. 2558 – 2561 ปรากฏข้อมูลระบบสถิติท่องเที่ยวของประเทศไทย สรุปจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาในประเทศ มีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นตามลำดับดังนี้ เมื่อปีพ.ศ.2558 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 29.92 ล้านคน ในปีพ.ศ. 2559 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 32.53 ล้านคน ปีพ.ศ. 2560 มีนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 35.59 ล้านคน และเมื่อพ.ศ. 2561 ที่ผ่านมามีนักท่องเที่ยวต่างชาติจำนวน 38.28 ล้านคน จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นส่งผลต่อรายได้ โดยพ.ศ.2558 รายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ เป็นจำนวนเงิน 1.46 ล้านบาท พ.ศ. 2559 รายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ เป็นจำนวนเงิน 1.63 ล้านบาท พ.ศ. 2560 รายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ เป็นจำนวนเงิน 1.83 ล้านบาท พ.ศ. 2561 รายได้จากนักท่องเที่ยวต่างชาติ เป็นจำนวนเงิน 2.01 ล้านบาท (สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2562 : 13,15) จากข้อมูลด้านสถิติจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามายังประเทศข้างต้น เห็นได้ว่า รายได้จากการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ

ปัจจุบันประเทศไทยได้ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2565 – 2570) ประเด็นทางการท่องเที่ยวอยู่ในหมวดหมู่ที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน เป้าหมายที่ 3 การท่องเที่ยวไทยต้องมีการบริหารจัดการอย่างยั่งยืนในทุกมิติ กลยุทธ์ที่ 1 การส่งเสริมการพัฒนากิจกรรรม สินค้า และบริการการท่องเที่ยวมูลค่าเพิ่มสูง และกลยุทธ์ที่ 2 การส่งเสริมการพัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวที่มีศักยภาพรองรับนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพรองรับนักท่องเที่ยวทั่วไป ซึ่งสามารถสรุปได้จากกลยุทธ์การพัฒนาตาม กลยุทธ์ที่ 1 และกลยุทธ์ที่ 2 ว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวต้องมีการพัฒนา

กิจกรรม สินค้า บริการ ให้มีการยกระดับเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว โดยมีการพัฒนาการท่องเที่ยวที่มีการรวบรวมองค์ความรู้ข้อมูลอันหลากหลายเช่น วัฒนธรรม วิถีชีวิต อัตลักษณ์ในแต่ละท้องถิ่น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในการท่องเที่ยว เสริมสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับนักท่องเที่ยว พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนให้มีความน่าสนใจ เพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน ส่งเสริมการสร้างรายได้จากการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรม ก่อให้เกิดการกระจายรายได้อย่างเป็นรูปธรรม (ราชกิจจานุเบกษา : 2565 : 40-41)

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวจำนวนมาก มีความโดดเด่น และหลากหลาย ถือเป็นจุดหมายปลายทางของนักท่องเที่ยว โดยสถานที่ท่องเที่ยวมีทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติหรือเรียกว่าการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แหล่งท่องเที่ยวทางศิลปวัฒนธรรมหรือการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ตลอดจนงานประเพณีและเทศกาล ตามพื้นที่ต่าง ๆ ในประเทศเป็นต้น ซึ่งหากกล่าวถึงสถานที่ท่องเที่ยวในภาคกลาง ถือเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญมาอย่างยาวนาน ตั้งแต่ก่อนยุคประวัติศาสตร์จนถึงปัจจุบัน มีกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลาย มีการโยกย้ายเดินทางเข้ามาอาศัยอยู่ในภาคกลางหลายช่วง จึงมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญจำนวนมาก ซึ่งประกอบด้วย กรุงเทพมหานคร และอีก 21 จังหวัด (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, 2563 : ออนไลน์) จึงมีการแบ่งกลุ่มจังหวัดขึ้นเพื่อจุดประสงค์ในการพัฒนาอย่างทั่วถึง และผู้วิจัยมีความสนใจในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ที่ประกอบด้วย จังหวัดนครปฐม จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสุพรรณบุรี หรือเรียกว่า กลุ่มทวารวดี(สำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1, 2559) เป็นกลุ่มที่มีความโดดเด่นทางด้านประวัติศาสตร์ โบราณสถาน ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม ซึ่งเป็นทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่สำคัญมาก

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมกลุ่มภาคกลางตอนล่าง 1

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1
2. เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1
3. เพื่อทดลองและประเมินรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D)

พื้นที่ในการศึกษา

พื้นที่ในการศึกษา คือ พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 หรือ กลุ่มทวารวดี ประกอบด้วย จังหวัดนครปฐม จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี และจังหวัดสุพรรณบุรี

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรในการวิจัย ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยและต่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวในกลุ่ม จังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 จากสถิตินักท่องเที่ยวในปี 2565 ได้จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 เฉลี่ยที่ จำนวน 15 ล้านคน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2566 : 41)

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 จำนวน 400 คน โดยเลือกตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) การกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา โดยใช้วิธีการเปิดตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Taro Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2566 : ออนไลน์) ที่ ประชากรมากกว่า 1,000,000 คน ได้ขนาดตัวอย่าง 384 คน ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 400 คน เลือกตัวอย่างด้วยวิธีการการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม จังหวัดละ 100 คน รวม 400 คน

ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่

การศึกษาในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ดังนี้ 1) ประชาชนในพื้นที่ศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ หัวหน้าส่วนราชการในเขตพื้นที่ศึกษา นักวิชาการในพื้นที่ ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ราษฎรชาวบ้านหรือผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น ในพื้นที่วิจัยรวมทั้งสิ้น 20 คน 2) พื้นที่การศึกษา 2) ประชาชนและนักท่องเที่ยวร่วมทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยวในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 จำนวน 30 คน ประกอบด้วยผู้นำชุมชนหรือผู้แทน เอกชนในพื้นที่ นักเรียน นักศึกษา ประชาชน ตลอดจนผู้ที่สนใจ เข้าร่วมทดลองกิจกรรม

ขั้นตอนการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยมีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัย (Research : R1) เป็นการศึกษาสภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ทำการศึกษาโดยการลงพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ประเมินสภาพกิจกรรมและศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว โดยผู้เกี่ยวข้องในแหล่งท่องเที่ยวเชิง

วัฒนธรรม และ ศึกษาจากแบบสอบถาม โดยการหากลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) จังหวัดละ 100 คน ทำแบบสอบถาม (Questionnaires) นักท่องเที่ยวที่เคยมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 รวม 400 คนเพื่อให้ได้ข้อมูลสภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนา (Development : D1) เป็นขั้นตอนการสร้างและพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 โดยนำผลที่ได้จากขั้นตอนที่ 1 มาพัฒนาให้เป็นร่างรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในขอบเขตของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ซึ่งต้องผ่านการรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 คน ก่อนจะนำมาทดลองในขั้นตอนที่ 3

ขั้นตอนที่ 3 การวิจัย (Research : R2) เป็นการนำร่างรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ไปทดลองใช้ และศึกษาผลที่ได้จากการทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 โดยผู้วิจัยได้เตรียมพื้นที่ทำการทดลองรูปแบบกิจกรรมฯ ที่อยู่ในพื้นที่กลุ่มภาคกลางตอนล่าง 1 เพื่อเป็นตัวแทนของพื้นที่ จำนวน 2 พื้นที่ ซึ่งอยู่ในจังหวัดราชบุรีเป็นตัวแทนประกอบด้วย โรงเตียบ้านโคกหม้อลูกกรี ตั้งอยู่ที่ หมู่ 3 ตำบลโคกหม้อ อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี อยู่ในเขตการปกครองของเทศบาลหลักเมือง และ โรงเตียนางประไพบ้านกล้วย ตั้งอยู่ที่ หมู่ 3 ตำบลท่าราบ อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี อยู่ในเขตการปกครององค์การบริหารส่วนตำบลท่าราบ ทั้ง 2 พื้นที่ได้ผ่านเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่ทดลองใช้ ผู้ทดลองกิจกรรมทั้ง 30 คน จะต้องทำกิจกรรมทั้ง 2 พื้นที่แล้วตอบแบบสอบถามเพื่อสรุปรูปแบบกิจกรรม โดยการประเมินความเหมาะสมจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม

ขั้นตอนที่ 4 การพัฒนา (Development : D2) เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการวิจัย เป็นการสรุปผลเพื่อปรับปรุงพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 เมื่อทำการทดลองรูปแบบกิจกรรมตามขั้นตอนที่ 3 แล้วนั้น ได้นำผลการประเมินความเหมาะสมจากผู้เข้าร่วมทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมฯ มาประเมินเพื่อสรุป โดยผู้วิจัยจัดให้มีการสนทนากลุ่มเพื่อประเมินความเหมาะสมและรับรองความเหมาะสมของรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ซึ่งขั้นตอนนี้ผู้วิจัยรับหน้าที่เป็นผู้ดำเนินการสนทนากลุ่ม โดยมีผู้เข้าร่วมจำนวน 9 คน จากประชาชนในเขตอำเภอเมืองราชบุรี และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ หัวหน้าส่วนราชการในเขตพื้นที่ศึกษานักวิชาการในพื้นที่ ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนจังหวัดราชบุรี เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และภาคเอกชน รวมทั้งสิ้น 9 คน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 มีกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินการวิจัยเรื่องการพัฒนา รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ดังนี้

1. สภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ผ่านอุทยานประวัติศาสตร์ การเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ เยี่ยมชม ศาสนสถานที่สำคัญ การเลือกซื้อสินค้าในตลาดพื้นเมืองที่พัฒนาจากวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ การแต่งกายพื้นเมือง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อไหว้พระ ไหว้เทพเจ้าในศาลเจ้า หรือการไหว้ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อความเป็นสิริมงคล

2. รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ที่พัฒนาขึ้น คือ FELW2CS MODEL มีองค์ประกอบตามรายละเอียดคือ F: Fun (ความสนุก) E: Experience (ประสบการณ์) L: Learning (การเรียนรู้) W: Wisdom (ภูมิปัญญา) C: Conservation (การอนุรักษ์) C: Creativity (ความคิดสร้างสรรค์) S: Sustainability (ความยั่งยืน) ผ่านการรับรองความเหมาะสมจากผู้ทรงคุณวุฒิ อยู่ในระดับมาก

รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

แผนภาพที่ 2 FELW2CS MODEL

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 พบว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด และ ผลจากการประเมิน ปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลาง ตอนล่าง 1 พบว่า FELW2CS MODEL สามารถนำมาใช้ในการท่องเที่ยวได้จริง โดยกิจกรรมมีความคิด สร้างสรรค์ มีความเข้าใจง่าย เสริมสร้างให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของพื้นที่ หากผู้ที่ เข้ามาทำกิจกรรมมาในรูปแบบครอบครัวจะส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครอบครัว และเป็นกิจกรรมที่ รองรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลเมื่อดำเนินการวิจัยเสร็จสิ้นผู้วิจัยได้นำวัตถุประสงค์การวิจัยมาอภิปรายผลดังนี้

1. สภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1

สภาพกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ได้แก่ กิจกรรมการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ผ่านอุทยานประวัติศาสตร์ การเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ เยี่ยมชม ศาสนสถานที่สำคัญ การเลือกซื้อสินค้าในตลาดพื้นเมืองที่พัฒนาจากวิถีชีวิตของคนในพื้นที่ การแต่งกายพื้นเมือง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อไหว้พระ ไหว้เทพเจ้าในศาลเจ้า หรือการไหว้ขอพรสิ่งศักดิ์สิทธิ์เพื่อความเป็นสิริมงคล สอดคล้องกับงานของ จิราณุ สุขา และคณะ (2561 : 42) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสนับสนุน การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาอาหารท้องถิ่นในกลุ่มเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรม (สุโขทัย ศรีสัชนาลัยและกำแพงเพชร, พระนครศรีอยุธยา) นำเสนอเกี่ยวกับพื้นฐานด้านประวัติศาสตร์และ วัฒนธรรมใน สุโขทัย ศรีสัชนาลัย กำแพงเพชร พระนครศรีอยุธยา ว่ามีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอัน ยาวนาน เป็นพื้นฐานในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ที่นำเสนอผ่านการศึกษาเรียนรู้ประวัติศาสตร์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยผ่านอาหารพื้นถิ่น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานของ สัญญา พานิชยเวช และคณะ (2560 : 63) ศึกษาเรื่อง การศึกษาพัฒนาการเมืองสวรรคโลกและมรดกวัฒนธรรมชุมชนสู่การพัฒนา การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยเครือข่ายชุมชนคนสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย ที่ได้ให้ทัศนะว่า ประวัติศาสตร์ และ มรดกของวัฒนธรรมชุมชนเป็นรากฐานที่จะสามารถพัฒนาพื้นที่ให้มีกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ใน รูปแบบของทั้งรูปแบบการเยี่ยมชมพื้นที่ทางประวัติศาสตร์ตลอดจนวัฒนธรรมในชุมชนที่มีประวัติศาสตร์ความ เป็นมาอย่างยาวนาน

2. การพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่ม จังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1

รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลาง ตอนล่าง 1 พัฒนาขึ้นโดยมีรายละเอียดดังนี้ 1. F: fun (ความสนุก) 2. E: experience (ประสบการณ์)

3. L: Learning (การเรียนรู้) 4. W: wisdom (ภูมิปัญญา) 5. C: Conservation (การอนุรักษ์) 6. C: creativity (ความคิดสร้างสรรค์) 7. S: sustainability (ความยั่งยืน) โดยผ่านการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้ง 6 ท่าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มาก ซึ่งรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับแนวคิดที่สำคัญ ได้แก่ แนวคิดทุนทางวัฒนธรรมที่ถือเป็นต้นทุนหรือมรดกของบรรพบุรุษโดยนำมาปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับการท่องเที่ยว แนวคิด แนวคิดเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นถือเป็นหลักที่นำเสนอรูปแบบกิจกรรมเพราะภูมิปัญญาท้องถิ่นสามารถปรับปรุงให้สนองต่อการพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวได้ในหลายรูปแบบและหลายประเภท นอกจากนี้แนวคิดเกี่ยวกับการอนุรักษ์และการพัฒนา ก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่มีการนำมาใช้ในรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 เพื่อสร้างการตระหนักรู้ สร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน สอดคล้องกับลักษณะ เกษราพันธุ์ (2558 : 62) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนชาวไทยพวน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ จังหวัดนครนายก การวิจัยชิ้นนี้อยู่ในรูปแบบของการวิจัยและพัฒนา ผลการศึกษาวินิจฉัยพบว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนชาวไทยพวน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ จังหวัดนครนายก นั้นมีการใช้แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการความรู้เป็นการนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้จริงในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในเรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือภูมิปัญญาชาวบ้านที่คำนึงถึงองค์ประกอบด้านพื้นฐานของชุมชน การจัดการความรู้เป็นการกำหนดกิจกรรม การถ่ายทอดองค์ความรู้ การมีส่วนร่วมของชุมชน และคนในท้องถิ่น

3. ผลการทดลองใช้ และศึกษาผลที่ได้จากการทดลองใช้รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 พบว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด และ ผลจากการประเมิน ปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 พบว่า FELW2CS MODEL สามารถนำมาใช้ในการท่องเที่ยวได้จริง โดยกิจกรรมมีความคิดสร้างสรรค์ มีความเข้าใจง่าย เสริมสร้างให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของพื้นที่ หากผู้ที่เข้ามาทำกิจกรรมมาในรูปครอบครัวจะส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครอบครัว และเป็นกิจกรรมที่รองรับนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม เนื่องจากรูปแบบการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มีองค์ประกอบที่มีความสอดคล้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น และสามารถเป็นต้นแบบในการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ได้ที่กิจกรรมได้สร้างสรรค์สิ่งใหม่ที่สามารถทำได้จริง และเห็นคุณค่า การอนุรักษ์ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่ดึงมาสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนในอนาคต รวมถึงการให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสร้างสรรค์ ที่มีรากฐานมาจากภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่น การประเมินรูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิง

วัฒนธรรม กลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 พบว่า กิจกรรมมีความคิดสร้างสรรค์ มีความเข้าใจง่าย เสริมสร้างให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีประสบการณ์ตรงร่วมกับเจ้าของพื้นที่ หากผู้ที่เข้ามาทำกิจกรรมมาในรูปครอบครัวจะส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครอบครัว กิจกรรมที่พัฒนามีความเหมาะสมกับผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกเพศทุกวัยมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมนักท่องเที่ยวสร้างสรรค์ผลงานของตน พัฒนาทักษะของตนเอง เนื่องจากผู้ดำเนินกิจกรรมมีความรู้ในการถ่ายทอดขั้นตอนในกิจกรรม วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรมมีความเหมาะสม ระยะเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสม โดยประมาณ 1 ชั่วโมงก่อนที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางไปท่องเที่ยวพื้นที่อื่น ๆ และกิจกรรมการปั้นเตาอั้งโล่ถือเป็นการรักษาเอกลักษณ์ของชุมชน เพื่อการจัดกิจกรรมท่องเที่ยวให้เป็นรูปธรรมในการส่งเสริมรายได้ให้กับพื้นที่จำเป็นต้นมีการบูรณาการร่วมมือกับหลายภาคส่วนทั้งภาครัฐในพื้นที่ หน่วยงานท้องถิ่น และหน่วยงานจากส่วนกลาง ส่วนภาคเอกชนในพื้นที่เป็นส่วนสนับสนุนกิจกรรมการท่องเที่ยวสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ วรภพ วงศ์รอด (2560 : 54) ได้ศึกษา แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนวัฒนธรรมในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์ การศึกษาพบว่ามีการพัฒนาพื้นที่ชุมชนที่มีความโดดเด่นทางด้านประวัติศาสตร์ วิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์ วัฒนธรรมนิยมประเพณี และภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการนี้ได้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่เดิมให้มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวและมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ มีการศึกษาดูงานในแหล่งเรียนรู้ต้นแบบสร้างสรรค์กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมและจัดทำข้อมูลทางวัฒนธรรม ด้านสัญญา พานิชยเวชและคณะ (2560 : 63) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาพัฒนาการเมืองสวรรคโลกและมรดกวัฒนธรรมชุมชนสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยเครือข่ายชุมชนคนสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย ที่ศึกษาในประเด็นพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ของเมืองสวรรคโลกนั้นศึกษาในหลากหลายมิติ เป็นการศึกษาวิจัยเพื่อท้องถิ่นศึกษาบริบทต่าง ๆ ของพื้นที่วิจัย ผลจากการวิจัยพบว่าการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในรูปแบบของกิจกรรมและเส้นทางท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน มีการร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ จากหน่วยงานท้องถิ่น ตลอดจนเอกชน ร่วมกันพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างสร้างสรรค์มีการจัดทำข้อมูลด้านการท่องเที่ยว การจัดโปรแกรมทัวร์ ในเส้นทางท่องเที่ยวชุมชน มีการทดลองทำทัวร์ มีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว การวิจัยยังได้มีการส่งเสริมพัฒนาการท่องเที่ยวที่นำเทคโนโลยีมาช่วยเหลือในการจัดการท่องเที่ยวผ่านเยาวชนในพื้นที่ มีการพัฒนาเสริมสร้างให้ชุมชนจัด CBT (Community Based Tourism :CBT) และส่งเสริมให้ชุมชนนำเที่ยวตามหลักของการท่องเที่ยว เช่น การอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่น โดยให้มีจรรยาบรรณและเทคนิคการนำเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ ชมพูนุท ภาณุภาส (2559 : 84) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวน โดยชุมชน ผลจากการศึกษาพบว่าชุมชนไทยพวนนั้นถือเป็นชาติพันธุ์ที่มีความเป็นมา มีอัตลักษณ์ของวัฒนธรรม จึงมีการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วม มีการจัดการเชิงระบบมาพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาชุมชน โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการและพัฒนา ในการวิจัยยังมีการร่วมสร้างและพัฒนา

มัคคุเทศก์ท้องถิ่น มีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้กับการท่องเที่ยว อีกทั้งยังมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้วิจัยและร่วมกับชุมชนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมไทยพวนให้สามารถเป็นการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนตลอดจนรักษาองค์ความรู้ของชาวไทยพวนให้ถูกจัดเก็บอย่างเป็นระบบ

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะการวิจัยดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จากผลการวิจัยสามารถนำกระบวนการพัฒนารูปแบบกิจกรรมในพื้นที่อื่น ๆ ที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือแหล่งวัฒนธรรม โดยปราชญ์ชาวบ้าน เป็นผู้ให้ความรู้ในการดำเนินกิจกรรม และจะส่งเสริมให้เกิดการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีฐานจากภูมิปัญญาในพื้นที่อื่น ๆ ได้
2. จากผลการวิจัยสามารถนำการจัดการองค์ความรู้ชุมชน ที่ประกอบด้วย ภูมิปัญญา วัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิต ให้เป็นการเรียนรู้และการพัฒนาบุคคลในเชิงระบบการศึกษาทั้งในส่วนของเยาวชนและผู้ใหญ่ผ่านกิจกรรมการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยในพื้นที่แหล่งภูมิปัญญาและวัฒนธรรม วิถีชีวิตในท้องถิ่นของภูมิภาคอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมในพื้นที่อื่น ๆ
2. ควรศึกษาวิจัยเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 เพื่อพัฒนาต่อยอดจากกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่มีอยู่ปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. (2563). การแบ่งภูมิภาคทางภูมิศาสตร์. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 12 มกราคม 2563.
แหล่งที่มา: <http://www.royin.go.th>
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2562). ไทยศึกษา หน่วยที่ 1-7. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นรินทร์ สังรักษา. (2559). *การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ไกรฤกษ์ ปิ่นแก้ว. (2561). *แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม*. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาการจัดการธุรกิจระหว่างประเทศ. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- กองเศรษฐกิจการท่องเที่ยวและกีฬา สำนักงานปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2562). *สรุปขีดความสามารถในการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวของไทยปี 2562*. ม.ป.ท.

- “ประกาศ เรื่อง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570)”. (2565). *ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 139*, ตอนพิเศษ 258 ง (1 พฤศจิกายน 2565)
- สำนักบริหารยุทธศาสตร์ภาคกลางตอนล่าง 1. (2559). แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 (พ.ศ. 2561 - 2564). ออนไลน์. เข้าถึงเมื่อ 26 พฤษภาคม 2563. แหล่งที่มา: <http://www.industry.go.th/ratchaburi/index.php/regulations/announce/item/11616-1-2561-2564>
- ลักษณะ เกยุราพันธุ์. (2558). *การพัฒนารูปแบบการจัดการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมชุมชนชาวไทยพวน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ จังหวัดนครนายก*. วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาพัฒนศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรภพ วงศ์รอด. (2560). *แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมของชุมชนวัฒนธรรมในพื้นที่จังหวัดนครสวรรค์*. สถาบันวิจัยและพัฒนา: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- สัญญา พานิชยเวช และคณะ. (2560). *การศึกษาพัฒนาการเมืองสวรรคโลกและมรดกวัฒนธรรมชุมชนสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ โดยเครือข่ายชุมชนคนสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย*. สนับสนุนการวิจัยจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.). กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- ชมพูนุท ภาณุภาส. (2559). *การพัฒนาแบบการจัดการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมไทยพวนโดยชุมชน*. วิทยานิพนธ์ตามหลักสูตรวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา. บัณฑิตวิทยาลัย: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.